

KİMİN İNTERNETİ ?

Burak OĞUZ

Bilgisayar Mühendisi
TMMOB EMO Ankara Şubesi
Yönetim Kurulu Yedek Üyesi

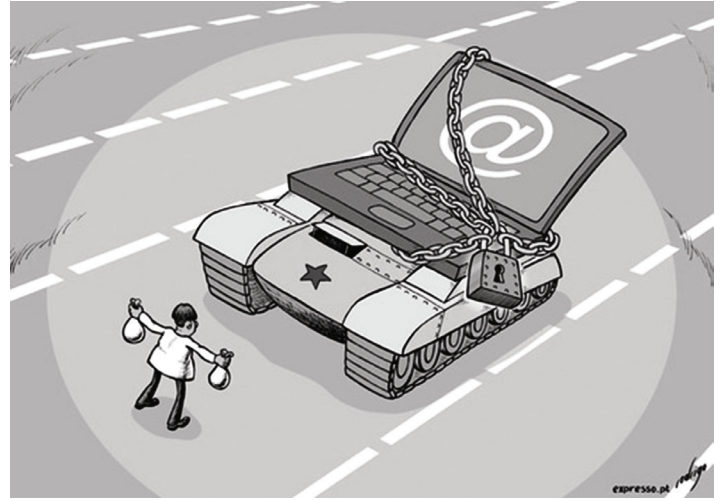
Oktay DURSUN

Bilgisayar Mühendisi
TMMOB EMO Ankara Şubesi
Örgütlenme Sekreteri

"İnternet dünya üzerindeki en büyük denetleme aracıdır." Türkiye'de gazeteciliğin ve iletişimin duayenlerinden Prof. Dr. Korkmaz Alemdar, Bilişim Hukuku Kurultayı kapsamındaki "İnternetin Özgürlüğü" panelinde; iletişim, basın, medya çerçevesinde ele aldığı internet'i bu sözlerle mahkum etti. Alemdar; gazete, radyo ve televizyonun gelişim süreçleriyle internet'in gelişim süreci arasında paralellik kurarak, aslında olan bitenin iktidarın kendi enformasyon ağını kurmasından ibaret olduğunu ifade ediyordu: "Enformasyon çağı kime yarar sağladı? Dünya ticaretinde etkin ülkelere ve onların elitlerine. Sıradan insanlara yarar sağladı mı, elbette sağladı ama orantılı değil."

Bir bilişimci - iletişimci bakış açısındaki farklı değerlendirmeyi daha sonraya bırakıp, internet sansürü konusuna hızlı bir giriş yapacak olursak; internet - devlet ilişkisine bakmak gerekiyor. İnternet'in getirmiş olduğu görece "özgürlük alanı", daha fazla insanın dahil olmasıyla, siyasi iktidarların üzerinde tahakküm kurmak istedikleri bir alan haline geldi. Bu elbette öncelikle, telif hakları gibi, ticari kaygılar düzeyinde iken (2001'de internet üzerinden müzik paylaşım programı Napster'in kapatılması), daha sonra tüm dünyada ve Türkiye'de sansür uygulamalarına kadar geldi. Gitmekte olduğu yer ise sıkı kontrol ve takip.

Bugün hukukun ve paralelinde hantal merkezi iktidar yapılanmalarının, aslında hızlı teknolojik ve toplumsal değişime ayak uyduramadığı hukukçular tarafından da kabul edilmekte. Bu noktada, yapılacak olan yasal düzenlemelerin enine boyuna değerlendirilerek uygulamaya konulması özellikle önemli. Fakat Türkiye'de bu böyle olmadı, tüm STK ve toplumsal odakların itirazlarına rağmen hala çok tartışılıp, eleştirilen 5651 sayılı "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun" 2007'de kabul edilerek yürürlüğe girdi. Türkiye'nin gündemine ise ondan kısa bir süre sonra Youtube.com video sitesinin engellenmesiyle girmiş, 3 Eylül 2010 tarihi itibarıyla erişime engellenmiş

7221 alan adı [1] ile, özellikle Türkiye internet kullanıcılarının değişmez gündemi haline gelmiştir.

Yasadaki maddelerden tutun, erişim engellemesinin uygulanmasına, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'nın keyfi re'sen kapatma uygulamalarına, sürekli olarak aynı mahkemelerden çıkartılan engelleme kararlarından, konuya uzak hakimlerin vermiş olduğu trajikomik manzaralara yol açan karar metinlerine, Bakanların - Başbakanların insanı hayretlere düşüren açıklamalarına kadar, Türkiye yine nevi şahsına münhasır bir manzara sergilemiştir. Tabi, yasağı aşma konusunda maharetleri bilinen halkımız, çeşitli programcıklar ve DNS ayarları konusunda kendilerini de aşarak, Youtube'u Türkiye'den en çok giriş yapılan ilk 10 site arasında tutmayı bilmesi, manzaraya ayrı bir renk katmıştır.

Öte yandan, bu alanda yapılabilecek düzenlemelere dair bir ilk örnek, yakın tarihte Şili'den geldi. 31 Ağustos 2010 tarihinde her İnternet kullanıcısının içeriği, uygulamaları veya yasal hizmetleri herhangi bir engelleme veya keyfi ayırmacılık olmaksızın kullanabilme, alma, gönderme veya sağlama hakkını garanti altına alan, dünyada İnternet tarafsızlığına yönelik ilk yasayı yayınladı.

Türkiye'de ise uygulanan engelleme yasağının etrafından dolanabiliyor olmanın da rahatlığıyla,

zaman zaman yükselen ufak tefek sansür karşıtı sesler, Youtube'a yönelik başlatılan IP bazlı bloklayma işleminden sonra, yine İnternet vesilesiyle bir araya gelerek ortak bir ses çıkarma adına ilk adımı attılar; Sansüre Karşı Ortak Platform. Platform 19 Haziran 2010'da, elliye aşkın STK, sivil inisiyatif ve İnternet platformu ilk toplantısını yaparak, EMO'nun da imzaladığı ortak deklarasyon metni yayınladılar. [2] Bir çok farklı grubun bağımsız girişimleriyle düzenlenen bireysel ve sanal eylemler, 17 Temmuz 2010 Cumartesi günü, "Sansüre Karşı Yürüyüş" adı altında Taksim'de, yaklaşık 2000 kişinin katıldığı kitlesel eyleme dönüştü [3]. Bu, yanılmıyorsa, Türkiye'de bir ilkti; internet üzerinden ve tamamen internete dair bir hareket sokağa iniyor; pek çok sanal eylemci ilk defa hep bir ağızdan slogan atıyordu. Bu deneyim ve pratik, bundan sonrası için de umut verici.

Daha sonra 23 Temmuz 2010 tarihinde, ortak deklarasyon, TBMM'de grupları bulunan tüm partilerin grup başkan vekilleri, EMO adına Ankara Şubemiz Yönetim Kurulu Yedek Üyesi Burak Oğuz'un da katılımıyla ziyaret edilerek elden teslim edildi. Bu ziyarette ise en çok dikkat çeken durum, İnternet sansüründe ısrarlı olan mevcut hükümetin, diğer parti gruplarının aksine, basın mensuplarını toplantıya kabul etmemesiydi.

5651 sayılı Yasa hala duruyor, interneti ve teknik alt yapısını geliştiren güçler hala tüm iletişim trafiğimizi kontrol ediyor olabilirler. Ama bugün *WikiLeaks* diye bir sitede Amerika'nın gizli belgeleri yayınlanarak dünyanın gündemi değişiyor, İran halkı Twitter üzerinden tüm baskı ve susturma çabalarına rağmen derdini anlatıyor; Filistin'de, Libya'da, Irak'ta savaşın ortasında yaşayan insanlar seslerini ve yaşadıklarını blogları vasıtasıyla tüm dünyaya iletiyor. Dünya'nın bambaşka yerlerinde yaşayan insanlar ortak bir duyarlılık için bir araya geliyor, paralel eylemler gerçekleştiriyor. Özellikle özgür yazılım alanından, bunların ve interneti bir özgürlük alanı olarak var etmenin alt yapısına yönelik yeni teknolojiler, fikirler ve uygulamalar geliştiriliyor.

Korkmaz Alemdar'ın sözlerine dönersek; söylediklerini bir uyarı olarak algılamak gerektiğini düşünüyorum. İnternet, kamusal alanın bir parçası olarak görülüp burada kamu yararına bir irade ve mücadeleden geri adım atılmamalıdır. Sonuçta, sevgili mühendisler, teknolojiyi üreten biziz...

[1] Kaynak: Engelli Web (<http://www.engelliweb.com>)

[2] <http://www.sansursuzinternet.org.tr>

[3] <http://www.sansurekarsiyuruyus.com>